

LUCHTKWALITEIT EXPERTISEMEETING, Maastricht 11-04-2016.

Inbreng van Behoud de Parel, een vereniging voor behoud van de leefomgeving in Grubbenvorst, Nrd-Limburg.

Behoud de Parel is opgericht in 2007 naar aanleiding van plannen voor de bouw van een Megastal, het zogenaamde Nieuw Gemengd Bedrijf te Grubbenvorst, een Maas zandwinningsproject en uitbreiding glastuinbouw. Het bio-industrie bedrijf bestaat uit 35.000 varkens, 1.3 miljoen kippen, een slachterij en een bio-vergistingsinstallatie, de grootste in Nederland.

Bij het bekend worden van de Megastallen ontstond veel ongerustheid onder de bevolking. Dat bleek uit de 400 mensen die een bijeenkomst tegen het NGB bezochten. Alleen al het kippengedeelte van dit bedrijf zou 100.000 kg fijnstof per jaar gaan produceren. Bij een onderzoek van de GGD bleek dat de fijnstof concentratie in de regio met ongeveer 2 punten omhoog zou gaan. De concentratie bleef daarbij net binnen de EU normen van 2008. Binnen diezelfde normen hebben wij in Nederland volgens het RIVM al 18.000 vroegtijdige sterfgevallen per jaar. Het geloof in de overheid die zorgplicht zou moeten dragen voor haar inwoners wordt telkenmale ernstig geschaad.

Een verkeerde keuze ons inziens. Het leefmilieu en de gezondheid van haar burgers zou voorop moeten staan. Het telkens vragen aan Europa om uitstel van de normen vanaf 2010 is ronduit schandelijk. Ook die Europese norm van 7 overschrijdingen van dit jaar per jaar van 40 µg per kuub is nog veel te veel. Dat zou volgens de World Health Organisation (WHO) op 10 µg per kuub moeten liggen.

Hoe kunnen we dit bereiken?

Het economisch model:

De overheid ziet toename van het Bruto Nationaal Product als prioriteit.

Laat het BNP als graadmeter van groei laten vallen. In plaats daarvan voer de netto nationale toegevoegde waarde als maatstaf in.

We kunnen in Nederland best toe met minder activiteiten, zoals: logistiek, energie, CO₂, NO_x, ammoniak, productie, subsidie, maar ook minder import en export. Kortom een maatschappij gericht op kwaliteit in plaats van kwantiteit.

Het politieke model:

Een politiek en economie voor de korte termijn gedreven beleid is tav milieu weerzinwekkend gebleken.

Het juridische kader is leidraad geworden voor de politiek ipv andersom tav voor de gezondheid en duurzame economie.

De handhaving van ingestelde regels en milieuvergunningen schiet tekort. De politiek is volgens de burger de weg kwijt. en neemt de gezagdrager niet meer serieus.

Het normen beleid:

De leidraad bij het vestigingsbeleid zijn de nu bejaarde EU normen. Voor elke stof is er een. Ten onrechte worden die normen geïnterpreteerd als harde grenzen cq getallen.

Een voorbeeld uit het gemeenteraadsinformatie Venray: de norm voor fijnstof is maximaal 35 dagen van dagoverschrijdingen. De meting - waar die precies op gebaseerd is blijkt onduidelijk en zelfs ongewis - toont aan 34 dagen. Gemeenteraad Venray stemt: “*er is niets aan de hand*”.

Alsof 17.000 doden in Nederland door fijnstof niet erg is. De 18.000 doden was immers het getal waar de norm op gebaseerd te zijn. WHO: na later bleek ook die onderschat enorm te zijn . En dan hebben we het alleen maar over de doden en niet over de gezondheidsproblematiek van de individuen die niet dood gingen.

In diezelfde sfeer luidt het lokale Raads-oordeel: we zitten onder de norm dus kan er een NGB bij.

Wat niet meer kan in Brabant wordt welkom geheten in Limburg.

Stuur toekomstige plannen niet aan met bejaarde normen:

Het kan niet zo zijn, zoals dat twee maanden geleden gebeurde in Horst aan de Maas, dat de vaststelling van een milieu beoordeling voor over 15 jaar – de basis voor het milieu beleid – gebaseerd wordt op een achterhaalde EU norm uit 2008, en dan ook nog de 5 jaar geleden afgegeven MER rapportages als technisch uitgangspunt neemt, en geen rekening houdt met de lokale meetresultaten en regionale metingen. De Raad concludeerde "mij te ingewikkeld, het rapporterende adviesbureau zal het wel weten".

Het komt van elders, dus lokaal kan je niets?:

Ongetwijfeld voor Noord Limburg is het: voor een groot deel de verontreinigende stoffen van buiten. Met plaatselijke maatregelen verminder dat niet. Toch blijkt dat dat er veel te doen valt. Kijk eens naar bijv. Nijmegen tav verkeer (openbaar vervoer op gas, maatregelen tav vaarverkeer, maatregelen om snorfietzen en scooters aan banden te leggen.

De focus os te zeer op fijnstof:

De tientallen schadelijker kleinere vaste stoffen zoals ultra fijnstof en roet (hartfalen, long kanker, en waarschijnlijk Alzheimer) hebben niet geleid tot nieuwe normen. Hiermee ontkennen je in feite dat een grens toch simpel vast te stellen is: deze stoffen zijn minimaal 5 maal zo schadelijk en de gemeten hoeveelheid heeft een duidelijke bijna vaste verhouding tot het fijnstof broertje. De slotsom is: ondanks we in Limburg tegen de bejaarde EU norm voor fijnstof zitten gaan we als we de kleinere fracties meenemen gemakkelijk over de politieke normen overheen.

De luchtkwaliteitsmetingen kan je er wat mee?:

Het hangt blijkbaar van particulier initiatief af om de uitslagen voor meerdere tijdsperioden voor een hele regio naast elkaar te zetten. Bedenk dat in Limburg er maar 3 gemeentes meetstations van de provincie staan: voor verkeer, industrie en één om de burgers zussen.

Ter info: Het valt op dat alleen in de lente de vervuilende stoffen boven de dag grenzen uit komen in heel Limburg. Sturen we Limburg dan maar op wintersportvakantie om Limburg de gezondste provincie van Nederland te maken?

Zijn de metingen eigenlijk wel betrouwbaar?

De metingen vele vragen oproepen tav de betrouwbaarheid. De provinciale metingen voor dit jaar zijn volgens de provincie voor ultra fijnstof onwaarschijnlijk laag en daarom worden de eigen metingen in twijfel getrokken. De publicatie van de voortgangsrapportage voor de 1e helft 2015 laat nu al een half jaar op zich wachten.

Maar ja het maakt niet uit: de metingen van lokale meetstation worden niet meegenomen in de model berekeningen en de lokale beleidsstukken van de gemeente.

Heeft een lokaal meetstation zin?:

Het lokale meetstation in Horst wijst uit dat het lokale meetstation structureel hogere waarden geeft dan de omliggende meetstations van het RIVM en Nord Rhein Westfalen. Worden de metingen wel bestudeerd?

Opvallend: sinds een jaar meet het RIVM ook ultra fijnstof: de metingen geven aan dat ultra fijnstof boven de grens van 68% ligt zoals dat elders blijkbaar wel het geval is.

Sinds een halfjaar meet het RIVM (Venray) ook roet. En wat blijkt: ondanks het sterk agrarisch karakter ligt het niveau hoog: vrijwel exact op hetzelfde niveau als ultra fijnstof.

Metten is weten?:

De gasvormige stoffen worden nauwelijks gemeten in Noord Limburg en zeker ook niet daar waar de grootste varkens/kippen bio-industrie niet voor de deur staat maar op de drempel.

De gasvormige stoffen worden in de EU itt de rest van de wereld opgegeven in fysiek gewicht en is dus temperatuur en luchtdruk afhankelijk. Het vergelijken van de waarden wordt daardoor complex en ongewis.

Het aantal gasvormige stoffen wat gemeten wordt is maar heel weinig. Wel heeft elke stof zijn eigen ook hier weer verjaarde EU norm.

Dit maakt het kenmerken van de mate van vervuiling onnodig complex. De transparantie is weg. Het wordt voor iedereen – ook voor professionals – te onduidelijk om een mening te vormen.

Duidelijkheid in de gehanteerde normen gewenst:

Hier een pleidooi om meer transparantie te tonen zoals bijv. de Air Quality Index (AQI) die per stof een vergelijkbare risico index aangeeft, of nog beter een Air Quality Health Index (AQHI) die via duidelijke indicatoren (Ozon, NO₂ en PM_{2.5}) een eenduidige waarde aangeeft tav het gezondheidsrisico.

Gebruik en stimuleer de Citizen Science:

Een meetstation met meetapparatuur is kostbaar (per station ca 20.000 euro per jaar). De lokale metingen blijken niet echt betrouwbaar, maar de statistiek geeft toch een aardig inzicht. Meer meetmethodes ook al zijn die minder duur dragen bij in betere statistieken en oordelen.

Niet alleen in de rest van de wereld maar ook in andere provincies (Brabant, Gelderland, Drenthe, Noord Holland) hebben Civizen Science initiatieven i.s.m. RIVM, KNMI, een paar technische universiteiten en ECN geleid tot de ontwikkeling van veel goedkopere meetkastjes (500-1000 euro).

Tav de flexibiliteit van sensoren en kwaliteit (onderscheidend vermogen) valt nu nog veel af te dingen. Maar het ziet er door de openheid en vrije beschikbaarheid van ontwikkeling goed uit.

Momenteel maakt het KNMI en RIVM heel wat verandering in hun opstelling door. Een goede ontwikkeling die wat steun nodig heeft. Ook voor de “Citizen” die zich er voor inzet.

Door de stimulans van subsidie op de hardware kosten wordt de “Citizen” aangespoord bij te dragen. Niet alleen de kwaliteit van meten toe, maar ook het lokale inzicht. En de kosten van de huidige manier van meten en publiceren van meetgegevens publiceren nemen aanzienlijk af.

Vergeet ze niet, de ziekteverwerkers zijn er ook nog steeds:

De focus ligt de laatste twee jaar op vervuilende stoffen. Vervuilende emissies die we hopen te kunnen voorkomen door ze weg te wassen. De afvoer van afvalstoffen van bijv. ook mest moet plaatselijk. Oh er kan dus wat NO_x en ammoniak bij? Het stinkt wel en blijkbaar was je dat ook niet allemaal weg.

De ziekteverwekkende microben vinden zo'n wasbeurt bij de uitvaart van het bedrijf eigenlijk heerlijk. De antibiotica heeft ze ook nog resistent gemaakt.

Deze discussie van enkele jaren geleden lijkt naar de achtergrond verhuist te zijn. Zijn we de Q koorts en andere catastrofes vergeten?

Conclusies:

Het beleid is simpel: Geen risico's meer aangaan. En bouw risico's voor de gezondheid beleidsmatig af.

De economie is niet gebaad met NGB of bio-industrie die blijkbaar richting Limburg nu gaat. Bouw roet emissies af: niet alleen het rijdend verkeer maar ook het varend en vliegend verkeer. Stimuleer het burger initiatief en maak gebruik van die inzet op ambtelijk niveau.

Het is in feite niet te geloven dat vrijwilligers en burgers zich zo als momenteel gebeurt moeten organiseren omdat een gekozen politiek en professionals hun publieke taak verzaakt.

[Ver. Behoud de Parel](#), Grubbenvorst
[André Vollenberg en Teus Hagen.](#)